

Ten dôvod rozsudku súdnej tabule v Bratislave, že nútené vyrovnanie je totožné s iným vyrovnaním, ohľadne ktorého je nové dohodnutie prípustné, je dôvodom nemiestnym, pretože sporné je práve to, je-li mimo konkurzné nútené vyrovnanie (ohľadne totčnej pohľadávky) prípustné.

Správnosť môjho výšvedeného záporného stanoviska vyplýva aj z uvažovania jednotlivých noriem min. nar. č. 4070/1915.

Sporná otázka je prirodzene zásadná. Jedná sa totiž o to, je-li opakovanie núteného vyrovnania vôbec prípustné.

Min. nar. č. 4070/1915 obsahuje toľko a takých obmedzení práv veriteľov, že sa predpokladať musí, že sú tieto (ohľadne totožnej pohľadávky) len jeden raz dovolené — a to k vôli rovnakému a spravodlivému uspokojeniu všetkých veriteľov. Keďby sa teda opakovanie núteného vyrovnania (resp. tohoto pokračovania) pripustilo, by to znamenalo toties-quoties opakovanie obmedzenia práv veriteľov, ktorí by takým spôsobom vystavení boli ľubovôli dlžníka, ktorý by tým nielen nariadenie exekúcie ohľadne núteného vyrovnania, ale aj nariadenie konkurzu mohol znemožniť. Pokračovanie ohľadne núteného vyrovnania je ale pre veriteľov aj so značnými výdavkami spojené, čo tiež odôvodňuje neprípustnosť opakovania pokračovania.

Na každý prípad ale by sa protivilo smyslu, obsaženému v nar. č. 18-1923, resp. by znamenalo pominutie tohoto smyslu, keď by dlžník opakovaním núteného vyrovnanja svoj dlh nižšou než 35% kvotou vyrovnal a veriteľ by bol prinúteným to prijať.

Odvolaie sa na totožnosť rázu núteného vyrovnania s rázom súkromoprávneho vyrovnania je aj preto nemiestnym, lebo určenie podmienok v nar. č. 18/1923 stalo sa vo verejnom (národohospodárskom) zájme a pri tom v obyčajnom vyrovnaní nejestvuje nutnosť (povinnosť) prijatia väčšinou odhlasovaného vyrovnania.

Vladimír Gzovský, sen. notár:

Ďalšia sťažnosť proti druhostupňovým rozhodnutiam o sporu prekážajúcich okolnostiach dl'a zák. č. 164. z r. 1924.

I.

Zákonom zo dňa 2. júla 1924. Sb. z. a nar. č. 164. boly pozmenené predpisy Ob. s. p., na Slovensku a Podkarpatskej Rusi platného o pokračovaní v otázke okolností, rešpektíve námietok sporu prekážajúcich.

Vzdor pečlivému vypracovaniu tohoto zákona, ktorý zovrubne uvádza pozmeny jednotlivých §§ Ob. s. p., význam a obsah týchto pozmenení nie súc v niektorých smeroch jasným z doslovného znenia nového zákona, žiada porovnania a výkladu v súvislosti s onymi predpismi, ktoré boly ním pozmenené.

V tomto článku zkusíme zistiť zmeny, vzťahujúce sa na prípustnosť sťažnosti proti druhostupňovým rozhodnutiam o okolnostiach (námietkach), sporu prekážajúcich a preskúmaním týchto vysvetliť, zda-li a v jakom smere nový zákon právo takýchto sťažností obmedzil. Ďalej budeme rozprávať o tom, v jakej miere majú ustanovenia nového zákona v tejto otázke špatnú účinnosť, t. j. pokiaľ môžu sa upotrebiť pri posúdení sťažností pred účinnosťou tohoto zákona podaných.

II.

Prechádzajúc k rozboru prvej otázky, nutné je vopred poznamenať, že všeobecne nový zákon smeruje k tomu, aby ustanovenia zákonného čl-

I. z r. 1911 priblížil a prispôobil ustanoveniam práva procesného v Čechách a na Morave platného. Dôsledkom toho nový zákon predpisuje, že sa rozhodnutie o okolnostiach (námietskach) sporu prekážajúcich má vždy stať usnesením, ktorému ľzä odporovať len rekurzom (b. 3. § 1. zák.), Avšak bolo-li takéto usnesenie pojaté do rozsudku meritorného dľa § 181. odst. Ob. s. p. v znení nového zákona a rozsudku, tomuto bolo odporované tiež, rekurz má byť pojatý do opravného prostriedku vo veci samej (do odvolania alebo dovolania). Tým ale sa nič nezmení v našej otázke, lebo aj v tomto prípade vyšší súd môže len vtedy znovu preskúmať takéto do rozsudku pojaté usnesenie, keď aj samostatný rekurz proti nemu bol prípustný.

Tento názor je odôvodnený tým, že nové odstavce § 181. (b. 3. § 1. nového zákona) výslovne menujú riešenie otázky okolnosti sporu prekážajúcej v rozsudku meritornom — usnesením do rozsudku pojatým, rešpektíve sťažnosť proti takémuto usneseniu, zároveň s odvolaním alebo dovolaním podanú, — rekurzom do týchto opravných prostriedkov pojatým. Z tohoto treba vyvodit', že aj v týchto prípadoch, ani usnesenie, ani rekurz svoj zvláštny raz neztratia.

Dotýčnye prípustnosti ďalších rekurzov proti druhostupňovým usneseniam v otázke okolností sporu prekážajúcich nový zákon prevádza zásadu podobnú výslovne všeobecne pre rekurzy v 2. odst. § 551. Ob. s. p. Menovite hlavnú váhu kladie nie na predmet, ale na ráz napadnutého usnesenia. Dôsledne tomu 7. odst. § 181. v novom znení (b. 3. § 1.) stanoví, že potvrdzujúce usnesenia môžu sa napadnúť len v prípadoch vypočítaných v zákone, menovite v § 540. Ob. s. p., prísne. Na prvý pohľad z tohoto plynie, že rekurz proti usneseniam pozmeňujúcim je vždy prípustný. Keď ale srovnáme toto ustanovenie s 1. odstavcom § 551. a poslednou vetou § 521. (v znení zák. č. 161. z r. 1921), aj teraz platnými, vysvitá, že v záležitostiach v bodoch 3. a 5. § 758. Ob. s. p. uvedených (spory z členstva účastinárskych spoločností a družstiev, spory o škode spôsobenej porušením zákona o ochrane patentov a pod.), jestliže ich hodnota nepresahuje 200 Kč, takýto rekurz je vôbec neprípustný bez ohľadu na to, jedná-li sa o usnesenie potvrdzujúce alebo pozmeňujúce. Tento vývod je založený na tom, že tieto záležitosti apelačný súd rozhoduje aj vo veci samej s konečnou platnosťou.

Teda v týchto pádoch aj proti zmeňujúcim usneseniam ďalší rekurz je na ďalej tiež vylúčený.

Dalej, dosavád sťažnosť v otázke sporu prekážajúcich okolností z ohľadu na predmet sťažnosti bola obmedzená dľa 522. Ob. s. p. Teraz bod 11. § 1. zákona č. 164/24. tento § pozbavil platnosti, následkom čoho prípustnosť takejto sťažnosti v niektorých smeroch sa rozšírila, ačkoľvek je možné, že cieľom nového zákona bolo ďalšie obmedzenie sťažnosti.

Menovite dľa § 522. napadnutie apelačných rozsudkov v otázkach miestnej príslušnosti a oboru pôsobnosti (príslušnosti vecnej) okresných súdcov vôbec a sedrií dľa hodnoty sporu bolo obmedzené bez ohľadu na to, šlo-li o rozsudok potvrdzujúci alebo pozmeňujúci.

V smysle 1. odstavca § 522. sťažnosť v otázke miestnej príslušnosti, mimo prípadov výlučnej príslušnosti, bola neprípustná vtedy, keď apelačný súd miestnu príslušnosť určil t. j. naopak bola vždy prípustná v otázke výlučnej príslušnosti aj vtedy, jestli druhostupňový súd príslušnosť odmietol. Teda pozbavením tohoto § účinnosti možnosť sťažností sa rozšírila na prípady, v ktorých druhostupňový súd určil príslušnosť pozmenením prvostupňového rozhodnutia, a naopak sa obmedzila v tom ohľade, že je teraz neprípustná proti potvrdzujúcim rozhodnutiam v otázke výlučnej miestnej príslušnosti.

Dalej dľa druhého odstavca § 522. dovolacia žiadosť nesmela byť založená na tom dôvode, že vec patrí do oboru pôsobnosti (kompetencie) okresného súdu alebo že patrí dľa hodnoty sporu do oboru pôsobnosti sedrie. Zrušenie tohoto odstavca má za následok prípustnosť v týchto pá-

doch rekurzu proti zmeňujúcim usneseniam II. inštancie, čím sa možnosť sťažnosti rozšírila.

Co sa týka druhostupňových rozhodnutí potvrdzujúcich prvý zákon, dovoľuje ďalší rekurz len v prípadoch § 540. Ob. s. p. vypočítaných (viď 7. odst. § 181. v znení b. 3. § 1. nového zákona).

Tu treba vopred poznamenať, že tento § 540. vypočítajú okolnosti, ktoré dovolací súd má do ohľadu vziať z úradnej povinnosti, uvádza tiež »v medziach 2. odstavca § 522. vecnú nepríslušnosť« (nekompetentnosť). Avšak ohľadom na zrušenie § 522. tento citát má sa považovať tiež za pozbavený platnosti, ačkoľvek to v novom zákone, pravdepodobne z púheho nedopatrenia — není výslovne uvedené.

Preto treba rozprávať len o iných prípadoch v § 540. vypočítaných t. j. b. 1. a 2. § 180., b. 1—3. § 505, a konečne b. 1—3. a 5. § 504. Z týchto len b. 1. a 2. § 180. hovoria vlastne o námietkach, rešpektíve okolnostiach sporu prekážajúcich. Druhé okolnosti (nesprávne zostavenie súdu, pôsobenie vylúčeného sudcu, sporná nespôsobilosť a pod.) tam vypočítané, nie sú v § 180. uvedené, nie sú s hľadiska Ob. s. p. okolnosťami sporu prekážajúcimi a i v samom § 570. menované sú jako púhe nesprávnosti pokračovania.

Dôvod, pre ktorý § 540. ukladal dovolaciemu súdu dbať z úradnej povinnosti týchto nesprávností, sa ukáže, keď sa srovná § 540. s § 563. označujúcim prípady prípustnosti žaloby o obnovenie sporu. V ten spôsob môže sa zistiť, že b. b. 1—3 § 504. odpovedajú b. b. 1—3 § 563. a b. b. 1—3 § 505., b. b. 4—6 § 563. Z tohoto plynie, že zákonodarca Ob. s. p. mal na mysli zaviazat dovolací súd, aby z úradnej povinnosti dbal na také okolnosti, ktoré v budúcnosti môžu slúžiť dôvodom obnovenia sporu a aby ich včas odstránil.

Ponevác doteraz sťažnosť v otázke okolností sporu prekážajúcich bola podrobená, mimo § 522., riadnym predpisom dovolacej žiadosti, nebolo nutným zvlášť ukazovať na prípustnosť takých dôvodov dovolania, lebo oni zakladajú porušenie formálnych pravidiel, ktoré dľa všeobecných zásad vždy mohli byť základom revízie.

Teraz vylučujú sťažnosť proti druhostupňovým usneseniam potvrdzujúcim a podrobujúc ju predpisom platným pre rekurz zákonodarca pravdepodobne predsa chcel dať možnosť stránke, uplatniť tieto dôvody pred III. instanciou. Tým je v rekurznom pokračovaní o namietskach (okolnostiach) sporu prekážajúcich prevedená nová zásada, — zásada zmätku, ktorého môže stránka aj vtedy použiť, keďby ináče s ohľadu na samý predmet sporu prekážajúcej okolnosti ďalší rekurz bol vylúčený.

Teda formulujeme vývody, ku ktorým sme prišli následkom vyššie uvedeného preskúmania.

Ďalší rekurz proti druhostupňovým usneseniam o okolnostiach (námietkach) sporu prekážajúcich je vôbec neprípustný vo veciach v b. 3. a 5. § 758 Ob. s. p. uvedených, nepresahuje-li hodnota predmetu sporu 200 Kč.

V iných sporoch je prípustný

a) proti usneseniam pozmeňujúcim vždy, trebárs by šlo o miestnu príslušnosť, alebo o obor pôsobnosti okresného súdu, alebo o obor pôsobnosti sedrie dľa hodnoty sporu;

b) proti usneseniam potvrdzujúcim len;

c) v otázke okolností v bb. 1. a 2. § 180. uvedených (vec nepatrí na porad civilného práva, alebo je podrobená zvláštnemu pokračovaniu, alebo jej musí predchádzať osobitné pokračovanie súdu alebo jakéhokoľvek úradu) vždy a

d) v otázke iných sporu prekážajúcich okolností (bb. 1—8 § 180) len vtedy, jestli by sa vyskytlo určité porušenie formálnych pravidiel, menovite uvedených v b. b. 1—3 a 5 § 504. a 1—3 § 505.

III. Druhá otázka: má-li sa upotrebiť nový zákon voči dovolacím žiadosťiam v otázke sporu prekážajúcich okolností pred účinnosťou tohoto zákona podaným, dá sa rozdeliť na dve; menovite:

1. účinnosť nových predpisov o spôsobe vybavenia;
2. účinnosť nových predpisov ohľadne samej prípustnosti takýchto sťažností.

Prvá otázka je výslovne riešená znením 2. odst. § 2. zákona, ktorý uvádza, že takéto dovolania majú sa vybaviť dľa predpisov o vybavení rekurzov, teda v tomto ohľade má zákon zpätnú účinnosť.

Dotyčne druhej otázky zákon neobsahuje priamych pokynov, aby prípustnosť už podaných sťažností bola posúdená dľa ustanovenia nového zákona. Pravda, že § 2. obsahujúci prechodné ustanovenia, hovorí, že pre dovolacie pokračovanie, v ktorom stránkam nebolo ešte pred účinnosťou zákona doručené vyrozumienie o ústnom pojednávaní, platia ustanovenia tohoto zákona, ale tu ide len o pokračovanie dovolacie, t. j. o spôsob vybavenia v III. instancii.

Hovorí tiež tento § všeobecne, že nový zákon platí na spory už zahájené, predsa tým nič není rečené o prípustnosti sťažností už podanej, lebo ona má sa považovať za právo už nedobudnuté, ktoré nemôže sa obmedziť bez výslovného nariadenia zákona. Z tohoto, že zákonodarca sľadil nutným výslovne sa vyjadriť o použití zákona v dovolovacom pokračovaní, je patrno, že on bol tiež tohoto názoru.

Preto majú na zreteli všeobecnú zásadu, že nový zákon má zpätnú účinnosť len pokiaľ to výslovne nariaďuje, a okolnost, že nový zákon nie tak obmedzuje, ako rozširuje práva strán si sťažovať, slovom, zavádza celkom nový systém, treba uznať, že sama prípustnosť sťažností, pred účinnosťou zákona podaných, má byť posúdená dľa starých predpisov.

Konečne treba ešte poznamenať v otázke doby, smerodatnej pre posúdenie, má-li sa dotyčná sťažnosť podrobiť predpisom starého čili nového zákona. Tu vlastne môže vzniknúť pochybnosť, ktorá doba rozhoduje, či doba vynesenia, respektive vyhlásenia rozhodnutia, alebo doba podania sťažnosti samej.

Ponevác podanie závisí na doručení a toto môže sa následkom preťažnosti súdov prácou odsunúť na dlhší čas bez jakejkolvek viny strán, púha spravdnosť žiada, aby rozhodovala doba v y n e s e n i a rozsudku, lebo omeškanie súdov nemôže byť ani na prospech ani na neprospech strán.

Dr. Artur Šajmovič:

Právne postavenie nemanželského dieťaťa.

Právo hľadá a chce pravdu. Tieto dva pojmy, keď sa aj úplne nekryjú, predsa sa snažia docieľiť ľudsky dosažiteľnej rovnosti. Právne snahy vždy viac a viac miesta popúšťajú snahám praktického života a energicky odmietajú — vedené pravdou — t. zv. právne predsudky. Právne theorie v novšej dobe pokračujú týmto smerom. Ovšem naša právna veda není ešte vždy čistá od konvencionálnych lží. A práve rodinné právo, tá čiastka súkromného práva, ktorá má najmohutnejší a najhlbší vliv na náš vnútorný život, tá je najviac presiaknutá právnymi predsudkami, zhubne pôsobiacimi. Tu utláča pravdu ešte vždy právo, keď sa tak môžem vyjadriť jasne, ač aj nie úplne presne. V tomto obore naše poprevratové zákonodarstvo vytýčilo síce smernice, ale je povinnosťou mladej právnickej generácie, aby sa do riešenia týchto problémov zahlbila a vybudovala fch súhlasne s pravdou materiálnou. Medzi tieto problémy patrí tiež otázka právneho postavenia nemanželského dieťaťa, pri riešení ktorej musíme viesť boj i proti predsudkom spoločenským. Cieľom týchto riadkov nechce byť objasniť otázku výlučne z kritického stanoviska, ale skôr spracovaním dnes platného materiálu právneho podať obraz problému a kde je to možné, tam zaujať stanovisko objektívnej kritiky.